Προαιρετική Εργασία Ενσωματωμένων Συστημάτων Στάδιο Α

Κωνσταντίνος Παρασκευόπουλος

¹ Computer Engineering & Informatics Department, Πανεπιστήμιο Πατρών st1072608@ceid.upatras.gr

Abstract. Πρώτο στάδιο εργασίας σχετικά με τον σχεδιασμό ενσωματωμένου συστήματος που έχει ως βασική λειτουργία την προστασία κάποιου οικήματος από φωτιά, διαρροή νερού και διαρροή επικίνδυνων αερίων

Keywords: Ενσωματωμένα Συστήματα, Αισθητήρες, Μικροελεγκτής, Προστασία σπιτιού, Προστασία, Φωτιά, Διαρροή.

1 Δήλωση εργασίας και ομάδας

Κωνσταντίνος Παρασκευόπουλος ΑΜ 1072608, 5° Έτος Σπουδών

2 Περιγραφή εφαρμογής-προβλήματος

Στις μέρες μας ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που εμφανίζονται στην καθημερινότητα είναι η αδυναμία προστασίας των οικιών από διάφορες ενδογενείς καταστροφές, όπως κάποια διαρροή νερού εξαιτίας αστοχίας των σωληνώσεων, κάποια διαρροή επικίνδυνων αερίων, πολλές φορές εξαιτίας κάποιου κακού χειρισμού, η ακόμα και κάποια πυρκαγιά. Οι επιπτώσεις αυτών των καταστροφών μπορεί να είναι καταστροφικές ακόμη και αν υπάρχει κάποιος άνθρωπος που θα τις εντοπίσει και θα αντιδράσει εγκαίρως, πόσο μάλλον όταν δεν υπάρχει κανένας εντός της οικίας, όπου οι καταστροφές θα έχουν ακόμα μεγαλύτερο αντίκτυπο. Σκοπός του συστήματος το οποίο θα σχεδιάσουμε είναι να αυτοματοποιεί τον έλεγχο, και την καταστολή τέτοιων καταστροφών με ταχύτητα σημαντικά μεγαλύτερη από την μέση ταχύτητα αντίδρασης ενός ανθρώπου και επίσης να ειδοποιεί τον χρήστη για την ενεργοποίησή του ώστε αυτός να λάβει τα απαραίτητα μέτρα στη συνέχεια.

3 Απαιτήσεις χρήστη, λειτουργιών

Οι κύριες απαιτήσεις του συστήματος είναι η γρήγορη και έγκαιρη απόκριση καθώς και το μικρό κόστος, αφού τέτοια συστήματα υπάρχουν ήδη στην αγορά, ωστόσο έχουν πολύ υψηλό κόστος με συνέπεια να μην απευθύνονται στον μέσο καταναλωτή. Σχετικά με την απόκριση, θα πρέπει αυτή να είναι σχετικά γρήγορη, υπολογίζοντας όμως και το γεγονός ότι όσο αυξάνεται ο ρυθμός δειγματοληψίας, αυξάνεται και η πιθανότητα για false-positive αποτελέσματα (π.χ. δεν θέλουμε το σύστημα να μπερδεύει το άναμμα ενός αναπτήρα για 2-3 δευτερόλεπτα για πυρκαγιά και να ενεργοποιεί το σύστημα πυρόσβεσης). Επίσης η απόκριση θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο έγκαιρή και βεβιασμένη περισσότερο προς false-positive αποτελέσματα, καθώς είναι προτιμότερη μία άστοχη ενεργοποίηση του συναγερμού εξαιτίας κάποιου ακραίου εξωτερικού παράγοντα παρά την μη ενεργοποίησή του ενώ συντρέχει κάποιος κίνδυνος, χωρίς αυτό να συμβαίνει ότι κάτι τέτοιο είναι αποδεκτό καθώς αυτό μειώνει την αξιοπιστία της συσκευής. Το σύστημα που θα σχεδιάσουμε θα πρέπει ακόμη να έχει την δυνατότητα να ενημερώνει τον χρήστη μέσω SMS για την ενεργοποίηση του συναγερμού. Τέλος η συσκευή θα πρέπει να έχει back-up τροφοδοσία μέσω μπαταρίας η οποία θα εξασφαλίζει την λειτουργία της για κάποιο χρονικό διάστημα ακόμη και στην περίπτωση διακοπής ρεύματος.

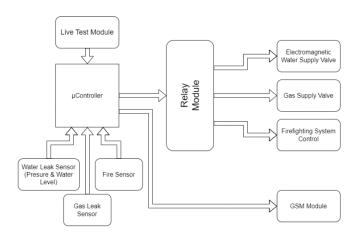
4 Προδιαγραφές χρήστη, λειτουργιών

- Δειγματοληψία συσκευής: ανά 3-5 sec (η διάρκεια αυτή θα επανεξεταστεί και θα μελετηθεί και σε επόμενα στάδια του σχεδιασμού)
- Κόστος Παραγωγής: <=100€
- Ακρίβεια αισθητήρων: 0-2 δεκαδικά ψηφία
- Αυτονομία: minimum 5 ώρες
- Πρωτόκολλο επικοινωνίας με χρήστη: SMS (μέσω GSM Module, καθώς η λειτουργία του παραπάνω module δεν εξαρτάται από την παροχή ή όχι internet η οποία κατά την διάρκεια μιας πυρκαγιάς για παράδειγμα μπορεί να μην είναι δυνατή)

- Θεωρώ ότι το σύστημα πυρόσβεσης εγκαθίσταται ξεχωριστά από τον χρήστη, όπως και όλοι οι αισθητήρες και ηλεκτρο-βαλβίδες που συνοδεύουν το σύστημα
- Είσοδοι για έλεγχο ορθής λειτουργίας του συστήματος

5 Προσέγγιση αρχιτεκτονικής λογισμικού

Παρακάτω παραθέτω το διάγραμμα της προσέγγισης της αρχιτεκτονικής του υλικού του συστήματος. Με λίγα λόγια μπορεί κανείς να πει πως το σύστημα βασίζεται σε έναν μικροελεγκτή ο οποίος δειγματοληπτεί μια ομάδα αισθητήρων και ανάλογα με τα αποτελέσματα ελέγχει ένα σετ από Relay τα οποία είναι με τη σειρά τους υπεύθυνα για την λειτουργία των μηχανισμών αντιμετώπισης των αντίστοιχων καταστροφών. Τέλος υπάρχει ένα module το οποίο είναι υπεύθυνο για την δοκιμή-έλεγχο ορθής λειτουργίας του συστήματος και θα αποτελείται κατά πάσα πιθανότατα από κάποιο push-button το οποίο θα πραγματοποιεί έλεγχο μέσω του software

6 Προσέγγιση αρχιτεκτονικής υλικού

Το λογισμικό που θα εκτελεί ο μικροελεγκτής θα πρέπει να δειγματοληπτεί τις τιμές των αισθητήρων και να ελέγχει εάν βρίσκονται σε λογικά όρια(-τιμές για αισθητήρες που επιστρέφουν ψηφιακές τιμές 0 ή 1), σε αντίθετη περίπτωση θα πρέπει να οδηγεί τις εξόδους του αντίστοιχα στις τιμές που θα ενεργοποιούν τα Relay τα οποία με τη σειρά τους θα ελέγχουν τους μηχανισμούς αντιμετώπισης. Επίσης κατά την ενεργοποίηση της εισόδου ελέγχου ορθής λειτουργίας του κυκλώματος θα πρέπει να προσομοιάζεται η ενεργοποίηση κάθε ενός από τους αισθητήρες χωρίς όμως να ενεργοποιείται ο μηχανισμός αντιμετώπισης, καθώς αυτό θα ήταν μη αναγκαία χρήση διαθέσιμων πόρων. Τέλος το Software του συστήματος είναι υπεύθυνο για την σύνταξη και αποστολή μηνύματος SMS στον χρήστη που θα τον ειδοποιεί για οποιαδήποτε ενεργοποίηση κάποιου αισθητήρα (θα πρέπει να στέλνει SMS και κατά την διάρκεια του testing)

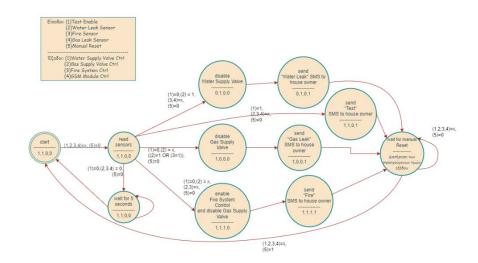
7 Αρχιτεκτονική Υλικού

Για το υλικό του συστήματος επιλέχθηκε ο microcontroller AT-Mega328, ο οποίος ανήκει στην οικογένεια των 8-Bit μικροελεγκτών της Atmel και είναι η βάση του Arduino Uno γύρω από το οποίο έχει σχεδιαστεί συνολικά το σύστημα. Ο κυριότερος λόγος που επιλέχθηκε η συγκεκριμένη πλατφόρμα ανάπτυξης υλικού είναι το χαμηλό της κόστος καθώς κάθε μονάδα κοστίζει 27,60 \$ ενώ καλύπτει τις ανάγκες του συστήματος σε εξαιρετικά ικανοποιητικό επίπεδο. Επίσης επιλέχθηκε η version της πλατφόρμας με το αφαιρούμενο chip δίνοντας έτσι τη δυνατότητα αλλαγής μόνο του chip και όχι ολόκληρης της πλακέτας σε περίπτωση καταστροφής του αρχικού chip. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται το χαμηλό κόστος επισκευής και υποστήριξης του συστήματος, καθώς το ανταλλακτικό chip κοστίζει μόλις 6,50 \$ (Μόλις 25% της τιμής αντικατάστασης ολόκληρης της πλακέτας). Επιπλέον ακόμα ένα προτέρημα της παραπάνω πλατφόρμας είναι συνοδεύεται από την open-source «σουίτα» προγραμματισμού του Arduino η οποία διευκολύνει αρκετά τον προγραμματισμό της συσκευής. Τέλος το ίδιο το Arduino UNO είναι open-source project συνεπώς μπορεί να μειωθεί και το ίδιο το κόστος της πλακέτας διότι μπορεί να σχεδιαστεί αρκετά εύκολα κάποιο είδος «κλώνου» με αρκετά χαμηλότερο κόστος. Για το σύστημά μας χρησιμοποιούνται 2 από τα Digital pins για το διάβασμα των τιμών των αισθητήρων 3 Digital Pins για τον έλεγγο των Relays ελέγχου των υποσυστημάτων προστασίας, 1 Analog Pin για τον έλεγχο της στάθμης νερού και τέλος 2 pins για την αποστολή και λήψη δεδομένων ανάμεσα στο Arduino και το GSM Module το oποίο είναι υπεύθυνο για την αποστολή SMS στον χρήστη όταν το σύστημα εντοπίσει κάποια «καταστροφή». Για GSM Module χρησιμοποιήθηκε το SIM900 GSM Shield από το οποίο χρησιμοποιείται η δυνατότητα αποστολής SMS μέσω δικτύου GSM με τη χρήση κάρτας SIM 2G. Τέλος έχει σχεδιαστεί σύστημα διαχείρισης τροφοδοσίας με σκοπό την συνύπαρξη τροφοδοσίας από ηλεκτρική πρίζα και τροφοδοσίας από μπαταρία για την εξασφάλιση αυτονομίας του συστήματος σε περίπτωση διακοπής ρεύματος.

8 Αρχιτεκτονική Λογισμικού

Το λογισμικό είναι υπεύθυνο στο σύστημα για την ανάγνωση των τιμών των αισθητήρων (έχει προβλεφθεί η επιλογή όσο το δυνατών περισσότερων αισθητήρων με ψηφιακές εξόδους, μονάχα ο αισθητήρας στάθμης νερού έχει αναλογική έξοδο για το διάβασμα της οποίας χρησιμοποιείται 1 εκ των 6 αναλογικών pin του Arduino). Επίσης μέσω λογισμικού γίνεται ο έλεγγος των 12V Relays τα οποία είναι υπεύθυνα για τον έλεγχο των βαλβίδων παροχής νερού και αερίου και της αντλίας νερού για πυρόσβεση. Η δειγματοληψία των αισθητήρων γίνεται ανά 10 δευτερόλεπτα. Τέλος το Software του συστήματος είναι υπεύθυνο για τον έλεγχο του GSM Module και την αποστολή SMS όταν αυτό κριθεί απαραίτητο. Για τον έλεγχο του GSM Module χρησιμοποιείται η βιβλιοθήκη SoftwareSerial.h. Παρακάτω παρατίθεται ένα FSM το οποίο εξηγεί την λειτουργία του Software του συστήματος. Για την απλοποίηση του FSM παραλείφθηκαν οι περιπτώσεις ενεργοποίησης παραπάνω από ενός αισθητήρα, ωστόσο αυτό προβλέπεται στο τελικό Software εκτελώντας σειριακή ανάγνωση των τιμών των αισθητήρων και στη συνέχεια εκτελώντας τις αντίστοιχες ενέργειες. Σε περίπτωση ενεργοποίησης ενός αισθητήρα το σύστημα μπαίνει σε mode αντιμετώπισης κινδύνου και δεν

βγαίνει από αυτό μέχρι να γίνει manual Reset του συστήματος (μέσω του κουμπιού Reset της πλακέτας του Arduino UNO)

Ο Κώδικας του συστήματος είναι:

```
bool SMS_SENT_FIRE = 0;
bool SMS_SENT_WATER = 0;
bool SMS_SENT_GAS = 0;
SoftwareSerial mySerial(7, 8); //SIM900 Tx & Rx is connected to Digital Pins #7 & #8
int TEST_EN;
void setup() {
 pinMode (FIRE_SENSOR_D, INPUT);
 pinMode (GAS_SENSOR_D, INPUT);
 pinMode (TEST_ENABLE, INPUT);
 digitalWrite(RELAY_ENABLE_WATER, LOW);//Initial States of Valves
 digitalWrite(RELAY_ENABLE_FIRE, LOW);
 digitalWrite(RELAY_ENABLE_GAS, LOW);
 Serial.begin(9600);
```

```
mySerial.begin(9600);
  Serial.println("Initializing...");
 delay(1000);
void loop() {
 TEST_EN = digitalRead(TEST_ENABLE);
 FS = digitalRead(FIRE_SENSOR_D);
 GLS = digitalRead(GAS_SENSOR_D);
  if(analogRead(WATER_SENSOR)>100) WLS=HIGH;
  else WLS=LOW;
  if(FS == HIGH){ //Check for Fire
   if(!SMS_SENT_FIRE){
     if(!TEST_EN){
   SMS_SENT_FIRE = true; //Enable Flag that assures that all the actions have been com-
pleted to avoid being done again
 if(WLS == HIGH){ //Check for Water Leak
   if(!SMS_SENT_WATER){
     if(!TEST_EN){
   SMS_SENT_WATER = true;
  if(GLS == HIGH){ //Check for Gas Leak
```

```
if(!SMS_SENT_GAS){
     if(!TEST_EN){
   SMS_gas_leak();
   SMS_SENT_GAS = true;
 delay(10000); //Wait 10 seconds
 delay(500);
 while(mySerial.available())
   Serial.write(mySerial.read());//Forward what Software Serial received to Serial Port
void SMS_fire() {
 mySerial.println("AT"); //Handshaking with SIM900
 mySerial.print("Fire Detected"); //text content
```

```
mySerial.write(26); /*Sends SMS to the specified phone number. After this AT command
void SMS_water_leak() {
mySerial.println("AT"); //Handshaking with SIM900
updateSerial();
 mySerial.println("AT+CMGF=1"); // Configuring TEXT mode
 updateSerial();
 mySerial.println("AT+CMGS=\"+306941413370\"");//change ZZ with country code and
updateSerial();
mySerial.print("Water Leak Detected"); //text content
updateSerial();
void SMS_gas_leak() {
 mySerial.println("AT"); //Handshaking with SIM900
updateSerial();
 mySerial.println("AT+CMGF=1"); // Configuring TEXT mode
 updateSerial();
mySerial.println("AT+CMGS=\"+306941413370\"");//change ZZ with country code and
updateSerial();
mySerial.print("Gas Leak Detected"); //text content
```

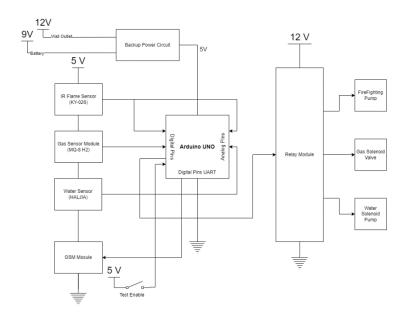
```
void close_Valve_Water(){
    digitalWrite(RELAY_ENABLE_WATER, HIGH);
}

void open_Valve_Fire(){
    digitalWrite(RELAY_ENABLE_FIRE, HIGH);
}

void close_Valve_Gas(){
    digitalWrite(RELAY_ENABLE_GAS, HIGH);
}
```

9 Σχεδιασμός Συνολικού Συστήματος

Το συνολικό σύστημα από άποψη υλικού φαίνεται στο σχήμα παρακάτω.

Για το σύστημα από άποψη λογισμικού παρατίθεται παραπάνω το FSM στο οποίο βασίστηκε ο σχεδιασμός του Software.

10 Σχεδιασμός Υποσυστημάτων

Το σύστημα μπορεί θεωρητικά να χωριστεί σε 5 υποσυστήματα τα οποία θα αναλύσω παρακάτω.

10.1 Υποσύστημα Προστασίας από φωτιά

Για το υποσύστημα προστασίας από φωτιά χρησιμοποιήθηκε ο αισθητήρας υπερύθρων ΚΥ-026. Ο αισθητήρας αυτός επιλέχθηκε εξαιτίας του χαμηλού του κόστους καθώς και της δυνατότητας να παρέχει ψηφιακή έξοδο σε περίπτωση ανίχνευσης φωτιάς. Η ευαισθησία του αισθητήρα μπορεί να ρυθμιστεί μέσω ροοστάτη και ρυθμίζεται ανάμεσα στα 1 έως 4 μέτρα με βάση το αντίστοιχο datasheet. Σε περίπτωση ανίχνευσης πηγής φωτιάς ενεργοποιείται μια αντλία 12V χαμηλής ροής-υψηλής πίεσης η οποία ελέγχεται από το αντίστοιχο 12V Relay και συνδέεται με ντεπόζιτο νερού ξεχωριστό από την κύρια παροχή νερού της οικίας. Η αντλία μετά την ενεργοποίησή της δε σταματά να λειτουργεί μέχρι να γίνει manual Reset στο σύστημα

10.2 Υποσύστημα προστασίας από διαρροή νερού

Για το υποσύστημα προστασίας από διαρροή νερού χρησιμοποιήθηκε ο αισθητήρας στάθμης νερού HALJIA. Ο αισθητήρας αυτός επιλέχθηκε εξαιτίας του χαμηλού του κόστους, ωστόσο οι περισσότεροι αισθητήρες τέτοιου τύπου έχουν πάρα πολλές ομοιότητες και σχετικά χαμηλό κόστος. Ο αισθητήρας μπορεί να λειτουργεί σε επίπεδα υγρασίας 10%-90% σύμφωνα με το αντίστοιχο Datasheet. Επίσης παράγει αναλογική έξοδο ανάλογα με το επίπεδο της στάθμης νερού. Για τον εντοπισμό της διαρροής νερού ενεργοποιείται το αντίστοιχο σήμα κινδύνου στον μικροελεγκτή όταν αναγνωστεί η μικρότερη δυνατή τιμή στάθμης νερού από τον αισθητήρα. Όταν ενεργοποιηθεί το σήμα εντοπισμού διαρροής νερού κλείνει μια ηλεκτρομαγνητική βαλβίδα νερού αποκόπτοντας έτσι την κεντρική παροχή νερού (Solenoid Valve ST-DA 1/4" brass EPDM 0-13bar 12V DC). Η βαλβίδα ελέγχεται και αυτή από ένα 12V Relay και αφού απενεργοποιηθεί (κλείσει) δεν ενεργοποιείται (ανοίγει) μέχρι να γίνει manual Reset στο σύστημα από το χρήστη. Η βαλβίδα είναι normally closed συνεπώς κατά την ενεργοποίηση του σήματος διαρροής το αντίστοιχο σήμα ελέγχου του Relay θα πρέπει να έχει την τιμή 0.

10.3 Υποσύστημα προστασίας από διαρροή αερίου

Για το σύστημα προστασίας από διαρροή αερίου χρησιμοποιήθηκε ο αισθητήρας αερίων που περιέχουν Υδρογόνο (εύφλεκτα αέρια) MQ-8 H2. Ο αισθητήρας αυτός επιλέχθηκε λόγω του χαμηλού του κόστους και της δυνατότητας του για ψηφιακή έξοδο. Ο χρόνος εντοπισμού διαρροής αερίου υπό σωστές συνθήκες και σωστή εγκατάσταση είναι μικρότερος των 20s από την έναρξη της διαρροής. Αντίστοιχα με το σύστημα προστασίας από διαρροή νερού χρησιμοποιείται βαλβίδα η οποία μπλοκάρει την κεντρική παροχή αερίου στης οικίας (Solenoid Valve ST-DA 1/4" brass EPDM 0-13bar 12V DC)

10.4 Υποσύστημα επικοινωνίας με το χρήστη μέσω SMS

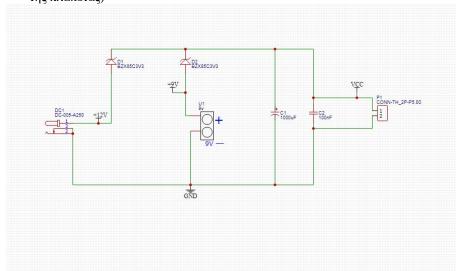
Για την επικοινωνία με το χρήστη μέσω SMS χρησιμοποιήθηκε το SIM900 GSM Shield το οποίο συνδέεται με το Arduino μέσω των Software UART pins της πλακέτας (pins 7 και 8). Για τον έλεγχο του Module χρησιμοποιούνται εντολές AT όπως οι:

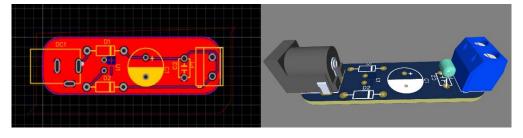
- ΑΤ: Υπεύθυνη για τη χειραψία με το chip SIM900
- AT+CMGF=1: Διαμόρφωση TEXT mode
- AT+CMGS=\"+ZZxxxxxxxxxx\": Επιλογή αριθμού τηλεφώνου χρήστη

10.5 Υποσύστημα διαχείρισης τροφοδοσίας

Για τον σχεδιασμό του συστήματος διαχείρισης της τροφοδοσίας χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα σχεδιασμού PCB EasyEDA και σχεδιάστηκε πλακέτα η

οποία έχει τη δυνατότητα να υποστηρίζει τροφοδοσία 12V από ηλεκτρική πρίζα και τροφοδοσία επίσης από μπαταρία 9V. Σχέδια της πλακέτας παρατίθενται παρακάτω (1. Σχηματικό 2. Σχέδιο PCB 3. Τρισδιάστατη Αναπαράσταση της πλακέτας)

11 Σχεδιασμός Συστατικών Συστήματος/Υποσυστημάτων

Για την επιλογή των κατάλληλων Components σχεδιάστηκαν οι παρακάτω πίνακες οι οποίοι χρησιμοποιήθηκαν για τη σύγκριση μεταξύ των ευρημάτων.

 Board
 ▼ Kόστος
 Processor
 ▼ Clock Speed
 Flash Memory
 RAM
 ▼ Analog Inputs
 ▼ GPIO
 ▼ Form Factor (in.)
 ▼ Arduino Uno - R3 SZ7,60

 Arduino Uno - R3 SMD
 \$25,70
 ATmega328P 16MHz
 32KB
 2KB
 6
 20 2.7 x 2.1

 Arduino Pro Mini - 3V/8MHz
 \$10,95
 ATmega328P 8MHz
 32KB
 2KB
 8
 22 1.3 x 1.7

 Arduino Mega 2560 R3
 \$48,40
 ATmega328P 16MHz
 256KB
 8KB
 16
 54 4.0 x 2.1

 Arduino Nano
 \$23,45
 ATmega328P 16MHz
 32KB
 2KB
 6
 20 0.7 x 1.8

Εικόνα 1:μControllers Comparison

Εικόνα 3: Gas Leak Sensors Comparison

Type of Sensor	Κόστος -	Name	 ▼ Water Detection Area 	Operating Humidity -	Comments	×
Water Leak (or Level) Sensor	\$4,99	HAUIA	40mm X 16mm (640mm*2)	10%-90%	Great Overall	

Εικόνα 4:Water Leak Sensors Comparison

12 References

- N N Mahzan: Design of an Arduino-based home fire alarm system with GSM module (https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1019/1/012079/pdf) (2018)
- Arduino Gas Detecting Alarm System (https://www.instructables.com/Arduino-Gas-Detecting-Alarm-System/)
- SOS Leak Sensor with an Arduino (https://bluerobotics.com/learn/sos-leak-sensor-withan-arduino/)
- 4. Arduino Comparison Guide
- (https://www.sparkfun.com/standard_arduino_comparison_guide)
 5. Send Receive SMS & Call with SIM900 GSM Shield & Arduino
- (https://lastminuteengineers.com/sim900-gsm-shield-arduino-tutorial/)
 6. KY-026 FLAME SENSOR MODULE (https://arduinomodules.info/ky-026-flame-sensor-
- module/)

 7. ARDUINO WATER LEVEL SENSOR TUTORIAL
- (https://www.thegeekpub.com/236571/arduino-water-level-sensor-tutorial/)
- 8. Interfacing MQ-8 Hydrogen Gas Sensor Module with Arduino (https://electropeak.com/learn/interfacing-mq-8-smoke-gas-sensor-module-with-arduino/)
- 9. Arduino IDE (https://docs.arduino.cc/software/ide-v2)
- 10. EasyEDA Editor STD (https://easyeda.com/editor)